

Шофиране след употреба на наркотици

Кои вещества представляват наркотици?

Наркотици са всички вещества, изчерпателно предвидени в закона. „Изчерпателно“ означава, че ако даден опиат не е класифициран като наркотик или негов аналог, то за шофирането след неговата употреба не следва да се налага наказание. Това се отнася най – вече до т. нар. дизайнерски наркотици, които все още не са установени по състав, съответно не са включени в законодателството.

В тази секция е важно да се отбележат някои особености, свързани с определянето на веществата като наркотични. На първо място, съществуват три групи наркотични вещества:

1. високорискови, забранени за употреба в хуманната и ветеринарната медицина. Сред тях са канабис, амфетамини, метаамфетамини, LSD, псилоцибин и др.
2. високорискови, разрешени за употреба в хуманната и ветеринарната медицина. Сред тях е една от най – често срещаните съставки на сиропите за кашлица – кодеинът. Към тази група спадат и бензодиазепините, които са основна съставка на диазепам;
3. рискови, разрешени за употреба в хуманната и ветеринарната медицина. Сред тях е алпразоламът, който е една от съставките на ксанакса.

Така може да се окаже, че водачът е приемал лекарства, чрез които е употребил наркотици без да разбере.

На второ място, според Наказателния кодекс, престъпление е налице при шофиране след употреба на наркотици или техни аналози.

Тук под „употреба“ се има предвид личната или самопредписана за медицински цели употреба (без лекарско предписание, напр. употреба на марихуана при онкологично заболяване с цел увеличаване на апетита). Освен това, с тази формулировка на разпоредбата се нарушава духа на закона. Това е така, тъй като идеята за криминализиране на шофирането след употреба на

наркотици е свързана с необходимостта от превенция на ПТП, предизвикани от дрогиращи водачи, поради невъзможността им правилно да контролират реакциите си и да взимат адекватни решения на пътя.

Времето, обаче, в което тестовете на КАТ и кръвните и уринни тестове отчитат наличието на наркотици в организма на водача, могат да надвишават времето, през което същите тези наркотици въздействат на способността му за шофиране. Ето защо следва да бъде криминализирано шофирането „под въздействие“ на наркотици, а не след употребата им.

Кога е налице престъпление шофиране след употреба на наркотици?

Простият отговор на този въпрос е „винаги“. Това е така, тъй като българското законодателство не предвижда граници, в рамките на които осъществяването на шофиране след употреба на наркотици е забранено. Критериите за това се определят от техническите характеристики на използваните тестове. И по – точно от това каква концентрация могат да засичат. На база на това се прилагат неясни критерии за средни стойности за еднократна употреба. Няма и ясни критерии колко време след употреба на наркотици шофирането е престъпление. Такива се прилагат според всеки конкретен случай.

Служителите на сектор „Пътна полиция“ използват два вида тестове. Това са Dräger DrugCheck 3000 и Dräger DrugTest 5000. Тези тестове засичат няколко от най – разпространените видове наркотици и при следните нива:

1. амфетамини: 50 ng/mL;
2. метаамфетамини: 35 ng/mL (за еднократен „нормален“ прием се счита количество под 100 ng/ml за лица без развита зависимост);
3. кокаин: 20 ng/mL;
4. опиати (морфин): 20 ng/mL;
5. THC (марихуана): 5 ng/mL;
6. бензодиазепини (диазепам): 15 ng/mL;
7. метадон: 20 ng/mL.

Наличието на горните количества зависи от много физиологични фактори, свързани с конкретния употребяващ. Поради това, не може да се каже, например, колко цигари марихуана трябва да е изпушил съответния водач, за да му покаже полевия тест резултат 5 ng/mL и повече.

От друга страна, съдебната практика дава някои насоки по отношение на това колко време след употребата на дадено наркотично вещество е възможно кръвната проба да се окаже положителна. Така, например, при установена концентрация в кръвта на наркотични вещества над „еднократния нормален прием за лице без зависимост“ се смята, че веществото е употребено до 12-я час от вземане на кръвната проба.

Според медицинските данни в съдебната практика наркотичните вещества се елиминират по-дълго от организма, отколкото алкохолът, който се елиминира за часове. Най-кратко време наркотичното вещество се задържа в кръвта и оралната течност, като за метамфетамин, например, това е средно 24 до 36 часа след еднократна употреба от хора без зависимост. В урината се задържа по – дълго и може да бъде открит до три – четири дни след употреба.

Процедура за установяване на шофиране след употреба на наркотици

Проверката за шофиране след употреба наркотици се извършва при наличие на външни признаци, поведение или реакции на водачите на МПС. Такава проверка, обаче, служителите на КАТ практически осъществяват най – често при рутинно спиране на автомобил, макар да нямат законово основание за това. В случай че, чрез използването на полеви тест, бъде установена концентрация на наркотици в изследваната слюнка, водачът се изпраща за изследване на кръв и урина.

За това изследване се вземат две проби кръв, всяка от които с обем не по-малък от 7 мл, и една проба урина с препоръчителен обем не по-малък от 20 мл. Изследването трябва да се извърши в срок от 45 минути след установяване на нарушението. Това важи за случаите, в които нарушението е извършено на територията на населеното място, в което се намира мястото за извършване на медицинското изследване. В останалите случаи срокът за взимане на пробите е 120 минути.

Съществуват и определени изисквания, свързани със спазването на медицинския протокол във връзка с взимането и съхранението на пробите. Отклонението от тях може да доведе до отпадане валидността на взетите проби.

Наказания за шофиране с наркотици

Предвидените в закона наказания за шофиране след употреба на наркотици са няколко категории и се налагат едновременно. Това са:

1. лишаване от свобода от една до три години;
2. лишаване от право на дееца да управлява МПС;
3. прекратяване на регистрацията на МПС (за срок от 6 месеца до 1 година);
4. глоба от 500 до 1500 лв.

Конкретните размери на тези наказания се определят съобразно тежестта на престъплението.

ВАЖНО!!! През 2017 г. бяха приети промени в Наказателния кодекс, съобразно които при установяване на шофиране след употреба на наркотици, деецът не може да бъде освободен от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Това означава, че във всички случаи срещу употребилите наркотици водач ще се води наказателно дело. То може да приключи с осъдителна или с оправдателна присъда.